

Rossinis herlige miniopera

Han ble født 29. februar 1792. Attpåtil døde han på fredag 13., november 1868. Skuddårsbarn og fredag den trettende. Den fyren måtte jo bli noe spesiell. Gioacchino Antonio Rossini.

Han er grunnleggeren av den korte, men viktige perioden i operaens historie som kalles «Bel-Canto»-epoken, som for øvrig huser Gaetano Donizetti og Vincenzo Bellini. Fra Rossinis første opera i 1810 til Donizettis død 1848 oppsto tre heftige tiår, der det vokalekvilibristiske sto i sentrum. På den måten ble epoken en videreføring av kastrathysteriet i barokken, og vi har fenomener som tenoren Rubini og bassen Lablache som fullstendig tok pusten fra publikum. Bellini døde ung, 34 år gammel. Han stoppet på ti operaer. Donizetti ble 51, og etterlot seg mer enn 60 sceniske verker. Og han komponerte med lynets fart. «L'elisir d'amore», altså «Elskovsdrikken», skal visstnok ha blitt til på tre dager. Jeg tror det ikke.

Rossini var også rask med fjærpenen, og i hans skattkiste befinner det seg 38 operaer. Hvorfor ikke flere? Vel, i 1829, 37 år gammel gadd han simpelthen ikke mer. Jeg har lest flere teorier om hvorfor han kuttet ut halvveis i livet. Men ingen kan gi noe klar begrunnelse. Han hadde slått seg ned i Paris og hadde sikkert fått smaken på «det gode liv», og hans salonger ble snart svært berømte. Dessuten hadde han i alle år vært veldig klar på verdien av sitt skaperverk. Ved hans død kunne man telle opp en formue på anslagsvis 1.420 000 dollar. Ikke verst, får man si. Han var overtroisk og hypokonder, slet med søvnløshet og påsto til og med at han led av alle kvinnelige sykdommer, bortsett fra livmorsproblemer.

Men, og nå er vi ved poenget «ukens utvalgte», Rossini forble nemlig ikke helt passiv med notepennen. Han produserte en hel rekke sære klaverstykker og vokalsembler som etter hvert ble samlet under fellesbetegnelsen «Min alderdoms synder». Dessuten komponerte han to omfattende kirkemusikalske verker. Den helt spesielle «Petite messe solennelle», som verken er liten eller alvorlig. Besetningen er også ganske annerledes, nemlig fire stemmer, to klaverer og harmonium. Det var de ingrediensene han hadde til rådighet. Det andre var et formida-

G.A. Rossinis «Stabat Mater» er ute i en flunkende ny utgivelse fra EMI med dirigent Antonio Pappano i spissen. FOTO: EMI

belt «Stabat Mater». Det første verket står fortsatt som en kuriositet, det siste er et høyst elsket verk, som mange store dirigenter har satt tennene i. Min favoritt har hittil vært Myun Whun Chungs innspilling på DGG. Men nå utfordres den av en flunkende ny utgivelse fra EMI med Antonio Pappano. Det er et storslagent verk, som fordrer de beste solister. Og der Chung slo i bordet med Orgonova, Bartoli og Jimenez, utfordrer Pappano med Netrebko, Joyce di Donato, Lawrence Brownlee og Ildebrando d'Arcangelo. En formidabel kvartett som helt tar prisen.

Men helten er maestro Pappano, som de siste årene har etablert seg som en dirigent helt i toppsjiktet. Kanskje mest på operafrenten som musiksjeff ved Covent Garden-operaen i London. Der han turnerer Mozart like suverent som Wagner, Verdi like overlegent som franske mesterverk. En slags europeisk svar på James Levine. Allerede fra takt én får jeg assosiasjoner som kan parallellføres med Karl Böhm og hans versjon av Mozarts rekviem. Han former hver frase med varme og kjærlighet. Han lar sangerne få utfolde seg uten at han mister grepet. Et godt eksempel er avslutningen av den herlige tenorarien «Cujus animam», utmerket framført av Brownlee, som er av vår tids fineste «tenore di grazia».

Rossinis «Stabat Mater» kan oppfattes som en miniopera. Noe Pappano definitivt understreker, men det svekker ikke verkets troverdighet. Hans sans for de lange linjene og sublimе melodier blir suverent tatt vare på. En flott musikalsk stund.

KJELL
HILLVEG

CD
Elisabeth Holmertz og Fredrik Bock
«Lovesongs Re-spelled»
Sanger av S. Wallumrød, Leonard Cohen, Benedicte Torget, Ane Brun og Barbara Strozzi
Lawo 2010

Nytt i gamal stil

Prosjektet til songaren Elisabeth Holmertz og luttenisten Fredrik Bock vart fødd under Vestfoldfestspillene i 2009. Dei to ville kombinera barokk og popmusikk, for å syna kor nært sjangrane står kvarandre, og tinga musikk av profilerte låtskrivarar for å sjå om teorien deira heldt mål.

No er stykka spelt inn, og songane av Ane Brun, Susanna Wallumrød, og Benedicte Torget står side om side med sanger av 1600-talskomponisten Barbara Strozzi, som i likskap med dei ovanfor nemnde, levde som sanger og låtskrivar. Slik har det musikalske materialet på plata, med unntak av Leonard Cohen sitt «Halleluja», eit feminint opphav.

Resultatet er enkelt og stilreint. Holmertz held framføringane innan ramma av eit barokkideal, men insisterer på å vera seg sjølv, og understrekar soleis at meininga med dei enkle nedteikningane – både i nytt og i gammalt – må vera at utøvarane kan få gjera sine egne val.

Mellom sjangrane finst likskap i melodi og akkompagnement. Dette vert forsterka av at Torget og Wallumrød har funne inspirasjon i kvar sin song av Stozzi. I omtalen sin av stykket sitt femner Torget ein annan viktig likskap: i begge sjangrar er det sentimentale ein vesentleg del av uttrykket.

Noko paradoksalt er det dermed at hennar song kan framstå som noko meir tilbakehalden, omkransa som den er av kjærleiken på liv og død, formidla gjennom barokkens tette spaningar og oppløysingar – med «Sino alla morte» som eit særleg vakkert døme. Betre fungerer Ane Brun sitt «My Star», med referansar til Chaconnen, medan høgdepunktet for meg er Susanna Wallumrød sin song «The Forester». Den nostalgiske, søkjande komposisjonen står støtt på egne bein, inntrengjande trass det enkle. Parallelt leikar den med tematiske og musikalske stiltrekk, som den var skriven for å stadfesta utøvarane sin hypotese.

IDA
HABBESTAD

